00402289

ឯកសារ/ន: D242

នៅចំពោះសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត
នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

Declassified to Public
12 April 2013

ព័ត៌មានពិស្តារនៃការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខ	:	០០២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក/កសចស
ដាក់ទៅ	:	សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត
ថ្ងៃដាក់	:	ថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៩
ភាគីអ្នកដាក់	:	សហព្រះរាជអាជ្ញា
ភាសាដើម	:	ភាសាអង់គ្លេស

ឯកសារទទួល
DOCUMENT RECEIVED/DOCUMENT REÇU
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date of receipt/Date de reception): 16 / 11 / 2009
ម៉ោង (Time/Heure): 14:50
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង/Case File Officer/L'agent chargé du dossier: Uch Arun

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ប្រភេទឯកសារដែលស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ: សម្ងាត់

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារកំណត់ដោយការិ.សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត:

ប្រភេទនៃចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ:

ការពិនិត្យឯកសារបណ្តោះអាសន្នឡើងវិញ:

ឈ្មោះមន្ត្រីដែលបានពិនិត្យ:

ហត្ថលេខា:

ឯកសារបានថតចម្លងត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដើម
CERTIFIED COPY/COPIE CERTIFIÉE CONFORME
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ នៃការបញ្ជាក់ (Certified Date/Date de certification): 17 / 11 / 2009
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង/Case File Officer/L'agent chargé du dossier: Uch Arun

---

សំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា សុំឲ្យបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ ទាក់ទិននឹងមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា (DC-Cam)

អ្នកដាក់ឯកសារ:	**អ្នកទទួលឯកសារ:**
សហព្រះរាជអាជ្ញា:	សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត:
លោកស្រី ជា លាង	ចៅក្រម យូ ប៊ុនឡេង
លោក William SMITH	ចៅក្រម Marcel LEMONDE
លោក យ៉េត ចរិយា	

ជនត្រូវចោទ និង ក្រុមមេធាវី:

នួន ជា

លោក សុន អរុណ

លោក Michiel PESTMAN

លោក Victor KOPPE

អៀង សារី

លោក អាង ឧត្តម

លោកMichaelG.KARNAVAS

អៀង ធីរិទ្ធ

លោក ផាត់ ពៅស៊ាង

កញ្ញា Diana ELLIS

ខៀវ សំផន

លោក សរ ស្វូវាន

លោក Jacques VERGES

កាំង ហ្កេកអ៊ាវ *ហៅ*ឌុច

លោក ការ សាវុត្ថ

លោក François ROUX

មេធាវីដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី:

លោក គឹម ម៉េងឃី

កញ្ញា ម៉ុច សុវណ្ណារី

លោកស្រី Martine JACQUIN

លោក Philippe CANONNE

លោកស្រី Elizabeth RABESSANDRATANA

លោកស្រី Annie DELAHAIE

លោកស្រី Fabienne TRUSSES-NAPROUS

លោក នី ចាន់ឌី

លោក ឡេ ជុនធី

កញ្ញា SILKE Studzinsky

លោក គង់ ពិសី

លោក ហុង គឹមសួន

លោក យុង ផានិត

លោក Pierre-Olivier SUR

លោកស្រី ស៊ីន សុវ៉ន

លោក Mahdev MOHAN

លោកស្រី NGUYEN Lyma

កញ្ញា Marie GUIRAUD

លោក Patrick BAUDOUIN

លោក Olivier BAHOUGNE

លោក David BLACKMAN

សេចក្តីផ្តើម

១. អនុលោមតាមវិធាន ៥៥.១០ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ហេតុដូច្នេះ សហព្រះរាជអាជ្ញា ស្នើឱ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ("សចស" ឬ "កសចស") បំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ ("សំណើ") មានដូចតទៅ ។

២. សហព្រះរាជអាជ្ញា បានពិនិត្យឡើងវិញលើភស្តុតាងដែលបានដាក់ក្នុងសំណុំរឿងរហូតដល់ថ្ងៃនេះ ក្នុងគោលបំណងសម្រាប់ធ្វើការកំណត់សម្រេចទៅលើសំណើសុំបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ ដែលជាការចាំបាច់ដើម្បីកំណត់អំពីការពិត និងដើម្បីមានកំណត់ត្រាអង្គហេតុពេញលេញទាំងស្រុងមួយ ទាក់ទិននឹងបញ្ហាជាកម្មវត្ថុនៃកិច្ចស៊ើបសួរនេះ ។ ដោយផ្អែកលើការពិនិត្យឡើងវិញនេះ សហព្រះរាជអាជ្ញា សូមស្នើឱ្យ កសចៅ បំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ ដូចជំរាបជូនខាងក្រោម ។

ប្រវត្តិអង្គហេតុ

៣. មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា (DC-Cam) គឺជាអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលឯករាជ្យមួយដែលធ្វើការប្រមូល និងផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានអំពីរបបខ្មែរក្រហម ដោយផ្អែកទៅលើការស្រាវជ្រាវដែលមិនលំអៀងនៅលើអង្គហេតុ និងប្រវត្តិសាស្ត្រ ។ បេសកកម្មរបស់ DC-Cam គឺដើម្បីកត់ត្រាទុកជាកំណត់ហេតុ និងថែរក្សាប្រវត្តិសាស្ត្រនៃរបបខ្មែរក្រហម សម្រាប់មនុស្សជំនាន់ក្រោយ ព្រមទាំងដើម្បីប្រមូលចងក្រង និងរៀបចំព័ត៌មានដែលអាចបំរើជាភស្តុតាង នៅក្នុងដំណើរការតុលាការចំពោះបទឧក្រិដ្ឋនានារបស់ខ្មែរក្រហម ។

៤. DC-Cam បានធ្វើការស្រាវជ្រាវ និងធ្វើសកម្មភាពផ្សេងៗយ៉ាងទូលំទូលាយ លើការងារចងក្រងឯកសារ តាំងពីឆ្នាំ១៩៩៥ មក ។ បណ្ណសាររបស់មជ្ឈមណ្ឌលនេះ មានផ្ទុកនូវឯកសារចំនួនជាង ៥៥៥,០០០ ទំព័រ និងប្រភេទនៃសំភារៈឯកសារមួយចំនួនធំទៀត ។ DC-Cam គឺជាឃ្លាំងរក្សាទុកឯកសារចំបងរបស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យដែលធំជាងគេបង្អស់នៅក្នុងលោក ។ ហេតុដូច្នេះហើយ

បានជាមានការរំពឹងទុកដោយសមហេតុផលថា DC-Cam នឹងត្រូវបានកោះអញ្ជើញដើម្បីឱ្យធ្វើជាប្រភពដើមដ៏សំខាន់បំផុតនៃសំភារៈជាភស្តុតាងសម្រាប់ អវតក[1] ។

៥. នៅក្នុងដំណើរការនៃកិច្ចស៊ើបសួរបឋម កសព បានពឹងផ្អែកយ៉ាងខ្លាំងទៅលើបណ្ណសាររបស់ DC-Cam សម្រាប់ជាប្រភពនៃព័ត៌មាន និងភស្តុតាង ។ ក្រុមអ្នកវិភាគមួយរបស់ កសព ត្រូវបានបញ្ជូនទៅកាន់ DC-Cam និងបានពិនិត្យទៅលើបណ្ណសាររបស់មជ្ឈមណ្ឌលនេះ ក្នុងអម្លុងនៃដំណើរការដែលមានរយៈពេលប៉ុន្មានខែ ដោយបានធ្វើការប្រមែប្រមូលចំណែកនៃភស្តុតាងជាច្រើនដែលបានដាក់បង្ហាញជាមួយនឹងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរ (ជាង១,៥០០ សូមមើល ឧបសម្ព័ន្ធ១) ឬនៅក្នុងដំណាក់កាលក្រោយៗមកទៀត (ជាង៤០០, សូមមើល ឧបសម្ព័ន្ធ២) ។ រហូតមកដល់ថ្ងៃនេះ កសព បានដាក់បង្ហាញឯកសារដើមពី DC-Cam ចំនួនជាង១,៩០០ ឯកសារ ទៅក្នុងសំណុំរឿង ។ ប៉ុន្តែការពិនិត្យឡើងវិញរបស់ កសព ទៅលើបណ្ណសាររបស់ DC-Cam គឺនៅមានកំរិត ទាក់ទងនឹងពេលវេលា និងវិសាលភាព អាស្រ័យដោយសារឧបសគ្គនានាដែលមានជាប់មកជាមួយនឹងចរិតនៃកិច្ចស៊ើបសួរបឋម ។ លើសពីនេះ គេជឿថា ដោយសារនិរន្តភាពនៃសកម្មភាពរបស់ DC-Cam បណ្ណសាររបស់ DC-Cam ពេលនេះ ក៏ត្រូវតែប្រែមុខមាត់ទៅតាមសំភារៈឯកសារថ្មីៗ ដែលមិនទាន់មានក្នុងពេលនៃកិច្ចស៊ើបសួរបឋម ។

៦. តាមរយៈដីកាចាត់ឱ្យស៊ើបសួរជំនួស ចុះថ្ងៃទី៤ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៨ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានស្នើរួចហើយដល់អ្នកស៊ើបអង្កេត កសចស *"ឱ្យពិគ្រោះយោបល់ និង/ឬ ថតចម្លងឯកសារណាមួយ, បណ្ណសារជាសម្លេង/រូបភាព ឬឯកសារដទៃទៀត ដែលកំពុងស្ថិតក្នុងការកាន់កាប់របស់ [DC-Cam] ទាក់ទិននឹង [...] កិច្ចស៊ើបសួរដែលកំពុងបន្ត [...] ដើម្បីពិចារណាទៅលើភស្តុតាងដាក់ និងដោះបន្ទុក [ដែលប្រមូលបាន] សម្រាប់ដាក់ទៅក្នុងសំណុំរឿងឱ្យបានទាន់ពេលវេលា"*[2] ។ ប៉ុន្តែ ទោះបីជាអាណត្តិការងារដ៏ធំទូលាយនេះ ត្រូវបានប្រគល់ជូនដល់អ្នកស៊ើបអង្កេតក៏ដោយ ក៏ការអនុវត្តន៍នូវដីកាចាត់ឱ្យស៊ើបសួរជំនួសនេះ ជាលទ្ធផលគេទទួលបានតែឯកសារចំនួន

[1] របាយការណ៍របស់អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ជូនមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ ចុះថ្ងៃទី១២ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៤ បានថ្លែងថា: "គេរំពឹងទុកថា អង្គជំនុំជម្រះនឹងពឹងផ្អែកយ៉ាងខ្លាំងទៅលើភស្តុតាងជាឯកសារ ។ ភស្តុតាងជាឯកសារចំនួន ២០០,០០០ ទំព័រ ត្រូវបានគេរំពឹងទុកថា នឹងមានការពិនិត្យ ។ ឯកសារជាច្រើនក្នុងចំណោមឯកសារទាំងនេះ កំពុងស្ថិតនៅក្រោមការកាន់កាប់របស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ដែលជាអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលមួយដែលឧទ្ទិសការងាររបស់ខ្លួនចំពោះការស្រាវជ្រាវ និងថែរក្សាឯកសារអំពីបទឧក្រិដ្ឋនានាដែលបានកើតឡើងក្នុងសម័យកាលកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ" ។ សូមអាន: A/59/432, កថាខ័ណ្ឌទី១៩ ។

[2] *សូមអាន:* ឯកសារ D175 ។

២២៩ តែប៉ុណ្ណោះដែលត្រូវបានដាក់នៅលើសំណុំរឿង[3]។ បន្ថែមពីលើនេះ កសព បានដាក់ឯកសារ DC-Cam មួយចំនួនទៅក្នុងសំណុំរឿង ប៉ុន្តែជាក់ស្តែង ឯកសារទាំងអស់នោះ គឺជាឯកសារសំណុំរឿងលេខ០០១ ដែលត្រូវបានបង្វែរទៅក្នុងសំណុំរឿង០០២ វិញ ឬជាឯកសារផ្សេងដែលទាក់ទងនឹងមន្ទីរស-២១[4] ។

មូលដ្ឋានច្បាប់

៧. មាត្រា ២៣ នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតឱ្យមាន អ.វ.ត.ក បានអនុញ្ញាតឱ្យ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត "អាចផ្អែកទៅលើមូលដ្ឋាននៃព័ត៌មាន ដែលទទួលបានពីស្ថាប័ននានា រួមមាន *[...] អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលជាដើម*" ។

៨. វិធាន ៥៥.៥ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង បានចែងបន្ថែមទៀតថា "ក្នុងការដឹកនាំកិច្ចស៊ើបសួរ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអាចចាត់វិធានការស៊ើបសួរដែលនាំទៅរកការបង្ហាញការពិត ដោយអនុលោមតាមច្បាប់ ។ ក្នុងគ្រប់ករណីទាំងអស់ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ត្រូវដឹកនាំកិច្ចស៊ើបសួរដោយអនាគតិ ទោះបីជាភស្តុតាងដែលនឹងរកបាននោះជាភស្តុតាងដាក់បន្ទុក ឬភស្តុតាងដោះបន្ទុកក៏ដោយ ។ ដើម្បីបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអាច៖ [...] គ. *ស្វែងរកព័ត៌មាន និងជំនួយពី [...] ឬ [...] ឬអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល* ឬប្រភពសមស្របដទៃទៀត" ។

៩. វិធាន ៥៥.១០ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងបានចែងថា "នៅគ្រប់ពេលវេលានៃកិច្ចស៊ើបសួរ សហព្រះរាជអាជ្ញា [...] *អាចស្នើសុំឱ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត [...] បំពេញកិច្ចស៊ើបសួរណាមួយ ដែលខ្លួនយល់ឃើញថាមានប្រយោជន៍ដល់ការស៊ើបសួរ*" ។

សេចក្តីសំអាង

១០. សហព្រះរាជអាជ្ញា យល់ឃើញថា ការកំណត់អត្តសញ្ញាណនៃភស្តុតាងពាក់ព័ន្ធ ដែលមាននៅក្នុងបណ្ណសាររបស់ DC-Cam និងការដាក់ភស្តុតាងទាំងនោះបញ្ចូលទៅក្នុងសំណុំរឿង គឺជាការ

[3] សូមអាន: ឧបសម្ព័ន្ធ ៣, សំណោរនៅខាងក្រោម D175 ។

[4] *សូមអាន:* ឧបសម្ព័ន្ធ ៣, សំណោរនៅខាងក្រោម D108 និង D121 ។

បំពេញកិច្ចស៊ើបសួរមួយដ៏ចាំបាច់ ដែលមានសារៈសំខាន់ដ៏លើសលុបដែលជាជោគជ័យនៅក្នុងការបំពេញការស៊ើបសួរនេះ ។

១១. ដោយមានមូលដ្ឋាននៅលើឯកសាររបស់ DC-Cam មួយចំនួនតូច ដែលរហូតមកទល់ពេលនេះត្រូវបានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងសំណុំរឿង និងដោយមានមូលដ្ឋាននៅលើទំហំ និងមាតិកានៃបណ្ណសាររបស់ DC-Cam សហព្រះរាជអាជ្ញាជឿជាក់ថា វាទំនងជាមានភស្តុតាងដែលមានការពាក់ព័ន្ធ និងជាភវនីយហេតុ ដើម្បីបង្ហាញសក្ខីកម្មគាំទ្រ ឬក៏សក្ខីកម្មជំទាស់ទៅនឹងការចោទប្រកាន់នានាដែលមាននៅក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរ។ ក.ស.ព មានការព្រួយបារម្ភថាការខកខានមិនបានចម្រាញ់យកប្រយោជន៍ចេញពីបណ្ណសារ និងចំណេះដឹងអំពីស្ថាប័នខ្មែរក្រហម របស់ DC-Cam ឱ្យបានពេញសក្តានុពលទាំងស្រុង ថាជាប្រភពនៃភស្តុតាងមួយទេនោះៗ វាអាចនឹងមានការប៉ះពាល់ទៅលើការខំប្រឹងខ្នះខ្នែងរបស់ ស.ច.ស ក្នុងការស្វែងរកការពិត ទៅលើកម្មវត្ថុនៃកិច្ចស៊ើបសួរនេះ ។

១២. ដើម្បីចម្រាញ់យកប្រយោជន៍ឱ្យបានពេញសក្តានុពលទាំងស្រុង ចេញពីបណ្ណសាររបស់ DC-Cam ដែលជាប្រភពនៃភស្តុតាងមួយនោះ សហព្រះរាជអាជ្ញា ជឿជាក់ថា ការពិនិត្យឡើងវិញទាំងស្រុង និងជាប្រព័ន្ធពីសំណាក់ DC-Cam គឺជាការចាំបាច់មួយសំដៅរកការកំណត់អត្តសញ្ញាណលើភស្តុតាងពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហានីមួយៗ ដែលជាកម្មវត្ថុនៃកិច្ចស៊ើបសួរនេះ ។ ដោយយល់ឃើញថា ទំហំនៃបណ្ណសារ ពេលវេលាដែលមានកំរិត និងលទ្ធផលដែលបានមកតាមការស្នើសុំនានាពីលើកមុននៅមានកំរិត សហព្រះរាជអាជ្ញា សូមស្នើថា វិធីដ៏មានប្រសិទ្ធិភាពបំផុតក្នុងការអនុវត្តន៍នូវការពិនិត្យឡើងវិញបែបដូច្នេះ គឺត្រូវស្នើសុំឱ្យ DC-Cam អនុវត្តដោយខ្លួនឯង ដោយមានមូលដ្ឋាននៅលើបញ្ជីវាយមុខបញ្ហានានាមួយដែល ក.ស.ច.ស បានប្រគល់ឱ្យ ។

១៣. អាស្រ័យហេតុដូច្នេះ សហព្រះរាជអាជ្ញា សូមស្នើឱ្យ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ស្វែងរកការស្នើសុំឱ្យ DC-Cam ជួយដល់ពួកខ្លួនតាមរយៈការពិនិត្យឡើងវិញនូវបណ្ណសាររបស់ខ្លួន ដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណនៃភស្តុតាងទាក់ទងនឹងកម្មវត្ថុនៃកិច្ចស៊ើបសួរនេះ ទៅតាមបញ្ជីដែលមានភ្ជាប់មកជាមួយនឹងសំណើជា **"ឧបសម្ព័ន្ធ ៤"** និងបញ្ជូនភស្តុតាងទាំងនោះមក ស.ច.ស ដើម្បីដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងសំណុំរឿង ។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

១៤. សហព្រះរាជអាជ្ញា ស្នើឱ្យ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត បំពេញការស៊ើបសួរទាំងឡាយដូចខាងក្រោមនេះ៖

ក. ស្នើសុំឱ្យ DC-Cam ជួយដល់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ដោយធ្វើការពិនិត្យឡើងវិញនូវបណ្ណសាររបស់ពួកគេ ដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណនៃភស្តុតាងទាក់ទងនឹងកម្មវត្ថុនៃកិច្ចស៊ើបសួរនេះ ទៅតាមបញ្ជីដែលមានភ្ជាប់មកជាមួយ “**ឧបសម្ព័ន្ធ ៤**” និងបញ្ជូនភស្តុតាងទាំងនោះមកសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ដើម្បីដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងសំណុំរឿង ៕

កាលបរិច្ឆេទ	ឈ្មោះ	ទីកន្លែង	ហត្ថលេខា
ថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៩	**លោក យ៉េត ចរិយា** **សហព្រះរាជអាជ្ញារង**	ភ្នំពេញ	[signature and stamp]
	លោក William SMITH **សហព្រះរាជអាជ្ញា (ស្តីទី)**		